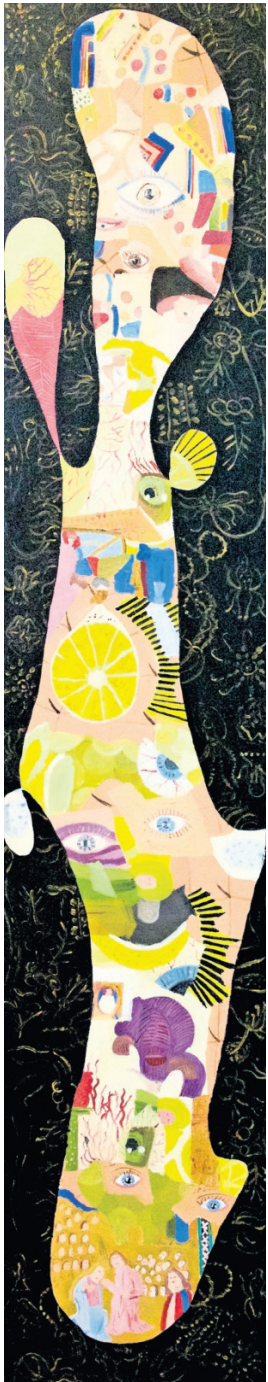

KUNST ARTISTIEKE BAND TUSSEN MARC MULDERSEN EN AUTISTISCHE RIA MUL

▲ Een door het Dolhuys in Haarlem aangekocht werk van Ria Mul, waarin zij huidvlokken verwerkte.

▲ Detail van een zogeheten huidvlok uit het schilderij van Ria Mul.

▲ Met werk van Mulders als 'voeding' zet Ria zich aan een nieuw kunstwerk. FOTO'S MARC MULDERSEN

Waarachtige kunst onder een dekbed **van** huidvlokken

Een gesprek kun je met Ria Mul niet voeren. **Maar haar werk kruipt onder je huid.** Ria hoort in het Van Abbe te hangen. Dat vindt Marc Mulders, wiens werk overal kan hangen.

Tom Tacken
Tilburg

Twee kunstenaars. Zij heet Ria Mul. Hij is Marc Mulders. „Marc Marc Marc”, spuwt Ria de woorden als een spervuur tussen haar volle lippen door, terwijl ze hem bij de schouders grijpt. „Dekbedovortrek meebrengen. Volgende keer. Jij. Posters. Kleuren pindakaas. Huidvlokken. Volgende keer.”

Uitdagende klus wordt dat voor de 58-jarige 'Kunstenaar van het Jaar 2017'. Vanuit zijn Tilburgse School exposeerde Marc Mulders van New York tot Parijs. Onderweg mocht hij koningin Beatrix tot zijn grootste fans gaan rekenen. Maar nu moet hij voor zijn volgende bezoek aan Ria een dekbedovortrek meenemen met daarop een print van allemaal blote mensen. Dat zijn dus de huidvlokken, waar Ria zo graag onder wil gaan liggen. Logica is een ander do-

mein, maar een kernautist als Ria Mul weet diep in het mysterie van de kunst door te dringen. „Haar werk hoort in het Van Abbe te hangen”, zegt Mulders zonder een spoor van ironie.

Denk niet aan de *idiots savants*, als in de film *Rainman*, die met een fotografisch geheugen de werkelijkheid kopiëren. Ria Mul schept. Net als Marc Mulders. „Haar kunst is waarachtig”, zegt hij.

Het is al een kwarteeuw geleden dat Albert Matthijssen de twee voor een kunstzinnig project samenbracht. Samen met zijn collega's begeleidt Matthijssen Ria nog altijd bij Artenzo. 'In de verstandelijke beperking toont zich de meester', luidt het motto dat op het atelier in Tilburg-West opgeld doet.

Matthijssen was het ook die voor het eerst onderkende hoe bijzonder de schetsjes waren die Ria met een balpen krabbelde: „Ik besloot haar stap voor stap de techniek van olieverf bij te brengen. Vond ze fantastisch.” Zo vond Ria haar taal, haar

beeldtaal. Kijk goed en je krijgt een vermoeden wat er in haar omgaat. Mulders: „Ze heeft zichzelf ooit in een operatiekamer geschilderd. Alsof ze uit haar lichaam was getreden. Ze hing boven de tafel met alle instrumentarium van de chirurg op een tafeltje naast haar.”

Kippenvel

Ze is vooral gek op halfblote vamps uit parfumreclames in glossy's als de *Cosmopolitan* of *Avenue*. Haar fascinatie voor de huid, vooral kippenvel, verklaart Mulders uit een vage notie dat wij mensen eigenlijk bouw pakketjes van spieren en bloed zijn, afgedekt door een vel waar haartjes uit springen.

Turend door een grote loep maakt ze daar haar 'huidvlokken' van. Het zijn celachtige structuren die in Ria's mystieke jargon samen 'schermen' vormen. „Ria denkt in systemen en processen”, vermoedt Mulders. „En komt zo op verrassende vondingen. Haar varkensmelkmachine, bijvoorbeeld. Misschien ooit iets voor de

intensieve veehouderij.” Lacht de man die op Landgoed De Baest in Oostelbeers woont, omringd door bio-industrie. Maar van Ria krijg je goeie zin.

Hun samenwerking past in de visie die Mulders op het kunstenaarschap heeft: „Ik ben een bevoorrecht mens. Als professional mag ik zeven dagen in de week met kunst bezig zijn. Dat is nogal geen luxe. Daarvoor mag je best op z'n tijd een cadeautje uitdelen. Ik heb een glas-in-loodraam voor de Sint-Jan gemaakt. Maar ik mag ook kijkdozen voor Ria maken.”

In die kijkdozen stopt hij allerhande spulletjes, van speelgoed-dino's tot feestmaskers. Hij voedt er

Ik ken haar goed maar als ik Ria in de stad tegen het lijf loop, doet ze net of ze me niet kent

– Albert Matthijssen, begeleider

“We moeten haar wereld niet willen veranderen

– Marc Mulders, kunstenaar

▲ Voor een expositie maakte Ria Mul een immens doek, geïnspireerd op Jeroen Bosch. FOTO JEROEN DE JONG/BW

Ria mee. „Beïnvloeden is niet het juiste woord. We moeten haar wereld niet willen veranderen. Misschien kan Ria zo scherp kijken, juist omdat ze autistisch is. Die volstrekt eigen werkelijkheid is de kracht van *outsiderkunst*.”

Als Ria al in een hokje past, dan is het die categorie van outsiders. Buitenstaanders die geen weet hebben van artistieke conventies en referenties. Art brut: 'ruwe kunst'. Maar Mulders, die zelf elke dag bidt al heeft hij zich als katholiek uit laten schrijven, herkent in Ria's werk ook de liefde voor Maria. „Ze komt net als ik uit een katholiek nest. Jezus is voor haar iemand die ver weg aan het kruis hangt. Maar Maria voelt nabij. Is aanraakbaar.”

Gescheiden werelden

In haar beschermde woonvorm, aan het Theresiaplein in Tilburg, laat Ria de kunst voor wat ze is. Tekenen, dat doet Ria bij Artenzo. Haar werelden horen gescheiden te zijn. „Ik ken haar al zolang”, zegt Albert Matthijssen.

„Maar als ik Ria in de stad tegen het lijf loop, doet ze net of ze me niet kent. Ik hoor daar dan niet.”

In 2008 wist Marc Mulders de directeur van De Pont in Tilburg ertoe te bewegen om een wolhok in zijn museum te vullen met Ria's werk. Het maakte deel uit van Mulders' tentoonstelling *'Mapping out Paradise'*.

Dit jaar werd voor het eerst werk van Ria Mul door een museum aangekocht: Het Dolhuys in Haarlem, 'het museum van de geest waar de waarde van mensen die anders functioneren centraal staat'. Het gaat volgens Mulders om 'sympathieke bedragen'. „Maar voor Artenzo is dit een enorme erkenning”, vindt Matthijssen. „En hopelijk een teken voor andere musea om het werk van Ria aan te schaffen”, vult Mulders aan.

„Op het moment hangt werk van Ria in De Garage in Rotterdam, een van de hipste kunstgalerieën in Nederland.” En dan is er nog Social label, een merk dat de creativiteit van mensen met een afstand tot de

arbeidsmarkt aanboort. Het heeft sierkussens gemaakt met dessins uit de schilderijen die Marc Mulders en Ria Mul samen hebben gemaakt.

Poses

Er zit al met al vaart in de artistieke loopbaan van Ria Mul, al maakt die zich daar niet sappel over. En aan precies die houding laaft Marc Mulders zich: „De kunstwereld hangt van poses en façades aan elkaar. In Parijs heb ik ooit een topexpositie gehad in Galerie Daniel Templon. Na afloop was er speciaal voor mij een feestje in het kasteel van de familie Guerlain, bekend van het parfum. De hele jetset was erbij. Rond een uur of elf ben ik ertussenuit geknepen: 'Sorry, I have to go back to Tilburg'. De galeriehoudster hing de volgende dag woedend aan de lijn. Maar ik had het helemaal gehad met die *show-offs*. Laat mij maar op het fietsje naar Ria stappen.”

■ Ga naar bd.nl/tilburg voor een filmpje over de interactie tussen Ria Mul en Marc Mulders

Ria denkt in systemen en zo komt ze op verrassende vindingen

– Marc Mulders, kunstenaar

MARC MULDER

■ De 58-jarige Marc Mulders, geboren in Tilburg maar woonachtig in Oostelbeers, maakte furore met spiritueel getinte olieverfschilderijen.

■ Meer en meer legde hij zich toe op fotografie en op glas-in-loodramen, onder andere voor de Sint-Jan in Den Bosch.

■ Zijn raam voor de Nieuwe Kerk in Amsterdam werd koningin Beatrix aangeboden bij haar 25-jarige regeringsjubileum.

■ In 2017 werd hij verkozen tot Kunstenaar van het Jaar.

Jij. Posters. Kleuren pindakaas. Huidvlokken. Volgende keer

– Ria Mul, kunstenaar

RIA MUL

■ Ria Mul is 61 jaar geleden geboren in een groot Oisterwijks gezin met meer tegenwind dan alleen haar handicap.

■ Ze was vier jaar toen ze verhuisde naar 't Hooge Veer, tehuis voor geestelijk gehandicapte meisjes in Tilburg.

■ Haar artistiek talent kwam tot ontplooiing bij Artenzo, centrum voor beeldend werk dat met name openstaat voor verstandelijk beperkten.

■ In 2008 was werk van haar te zien in het Tilburgs museum De Pont. Dit jaar kocht Het Dolhuys, in Haarlem, vijf doeken van haar.